

การออกแบบนวัตกรรมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน:
กรณีศึกษาโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี
INNOVATIVE DESIGN FOR ENHANCING ACADEMIC ACHIEVEMENT:
A CASE STUDY OF SOIDAOWITTAYA SCHOOL

เกษมกิตติ กุดซาย^{1,*}, เริงวิชญ์ นิลโคตร² และ ชีรังกูร วรบำรุงกุล³
Kasemkit Kutsai^{1,*}, Reongwit Nilkote² and Theerangkoon Warabamrunkul³

(Received: September 18, 2025; Revised: October 20, 2025; Accepted: October 24, 2025)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์และอธิบายการดำเนินโครงการ “1 ครู 1 นวัตกรรม” ของโรงเรียนสอยดาววิทยา โดยมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กระบวนการดำเนินงานอาศัยแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA (Plan - Do - Check - Act) เป็นกรอบแนวทางสำคัญ ในขั้น Plan ครูได้วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน พร้อมทั้งออกแบบนวัตกรรมที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ ในขั้น Do ครูลงมือพัฒนานวัตกรรมและนำไปทดลองใช้จริงในห้องเรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น Active Learning และสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม ต่อมาในขั้น Check มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน รวมถึงการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และเจตคติของผู้เรียน สุดท้ายในขั้น Act ครูนำผลการประเมินมาปรับปรุงนวัตกรรม และขยายผลการใช้งานให้มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น ผลการศึกษาพบว่า โครงการดังกล่าวช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ขณะเดียวกัน ครูสามารถพัฒนาศักยภาพในการสร้างและใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีระบบ โรงเรียนจึงเกิดวัฒนธรรมการพัฒนาเชิงนวัตกรรมที่ต่อเนื่อง สรุปได้ว่า การเชื่อมโยงโครงการ “1 ครู 1 นวัตกรรม” เข้ากับกระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA มีส่วนสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งในมิติของผู้เรียน ครู และโรงเรียน โดยเป็นแนวทางที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในบริบทอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

คำสำคัญ: นวัตกรรม, การออกแบบนวัตกรรมทางการศึกษา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

¹ ครูโรงเรียนสอยดาววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

¹ Teacher of Soidaowittaya School, The Secondary Educational Service Area Office Chanthaburi Trat

² อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

² Curriculum Lecturer of Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

³ Curriculum Lecturer of Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi

* Corresponding author. E-mail: 6826141002@rbru.ac.th

Abstract

The purpose of this article was to describe the implementation of the “One Teacher, One Innovation” project at Soidaowittaya School, focusing on developing educational innovations to enhance students’ academic achievement. The project adopts the PDCA quality cycle (Plan - Do - Check - Act) as a conceptual framework for systematic innovation development. In the Plan phase, teachers identify students’ learning problems and needs, then design appropriate innovations. During the Do phase, these innovations were developed and applied in real classroom settings, incorporating diverse approaches such as Active Learning and educational technology. The check phase involved evaluating students’ academic achievement through pre - tests and post - tests, classroom observations, and surveys on learning attitudes. Finally, in the Act phase, teachers refined and improve their innovations based on evaluation results and expanded their application for sustainable use. The findings indicated that the project significantly improves students’ learning outcomes, critical thinking, and 21st century skills. Meanwhile, teachers enhanced their capacity in designing and applying systematic instructional innovations. In conclusion, integrating the “One Teacher, One Innovation” project with the PDCA process was instrumental in improving educational quality at multiple levels: students, teachers, and the school as a whole. This approach provided a practical and sustainable model that could be adapted to other educational contexts.

Keywords: Innovation, Educational Innovation Design, Learning Achievement

บทนำ

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากผลสัมฤทธิ์สะท้อนคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาและขีดความสามารถของผู้เรียนในการดำรงชีวิตและพัฒนาสังคม อย่างไรก็ตาม โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลยังคงเผชิญข้อจำกัดหลายประการ ทั้งด้านทรัพยากร ความพร้อมทางวิชาการ และการเข้าถึงเทคโนโลยี ส่งผลให้การจัดการศึกษายังไม่สามารถตอบสนองต่อศักยภาพและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ โรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตชนบท จึงได้ริเริ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าว และยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน การดำเนินงานใช้แนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA (Plan - Do - Check - Act) เป็นกรอบแนวทาง เนื่องจากเป็นกลไกการพัฒนาที่มุ่งเน้นความต่อเนื่องและการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ โดยขึ้นการวางแผน ครูจะทำการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ขึ้นดำเนินการคือการนำไปใช้จริงในชั้นเรียน ขั้นตรวจสอบเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ และขั้นปรับปรุงคือการพัฒนานวัตกรรมต่อยอดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แนวทางนี้สอดคล้องกับหลักการบริหารการศึกษาตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (2546) ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีระบบ อีกทั้งยังเชื่อมโยงกับแนวคิดของ ภารดี อนันต์นาวิ (2553) และ จรัส อติวิทยากรณ์

(2554) ที่ชี้ว่าการบริหารการศึกษาคือการใช้หลักการจัดการเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม ขณะเดียวกัน บทบาทของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์มีส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อนนวัตกรรมในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กนกอร สมปราษฎ์ (2560) และงานวิจัยของ จาตุรงค์ ยตะโคตร และคณะ (2564) ที่ยืนยันว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารช่วยเพิ่มประสิทธิผลทางวิชาการและสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนั้น ความสำคัญของปัญหานี้อยู่ที่การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดเชิงบริบท โดยการประยุกต์ เข้ากับการบริหารการศึกษานับเป็นแนวทางที่สามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียน ครู และโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

นวัตกรรมทางการศึกษาได้รับการยอมรับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีส่วนร่วมของผู้เรียน และความยืดหยุ่นของการจัดการเรียนรู้ในระดับสากล (Setio et al., 2024) งานสังเคราะห์วรรณกรรมหลายชิ้นได้ชี้ให้เห็นว่า นวัตกรรมการศึกษาที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล การปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้ผู้เรียนมีบทบาทเชิงรุก (Student - Centered Pedagogy) การสร้างการมีส่วนร่วม (Student Engagement) และการออกแบบหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น (Curriculum Flexibility) (Journal Unismuh Palu, 2024) ในมิติของการศึกษาเชิงระบบ องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD, 2019) ได้เสนอว่า นวัตกรรมไม่ควรเป็นเป้าหมายในตัวเอง หากแต่ควรได้รับการออกแบบเพื่อตอบสนองต่อการยกระดับตัวชี้วัดทางการศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Learning Outcomes) ความเป็นธรรมทางการศึกษา (Equity) และประสิทธิภาพด้านต้นทุนและเวลา (Cost - Efficiency) นอกจากนี้ งานวิจัยของ (Celik & Baturay, 2024) ได้สะท้อนมุมมองที่สมดุลระหว่างการบูรณาการเทคโนโลยีใหม่เข้ากับนวัตกรรมทางการสอน (Pedagogical Innovation) โดยเน้นว่าการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง พร้อมกับการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับกระบวนการสอนจริง ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนา “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Siddiq et al., 2024) อย่างไรก็ตาม งานวิชาการหลายชิ้นได้ชี้ให้เห็นข้อจำกัดของการนำนวัตกรรมมาใช้ในทางปฏิบัติ เช่น วัฒนธรรมองค์กรที่ไม่สนับสนุนการเรียนรู้เชิงทดลอง ความไม่พร้อมของครูผู้สอน และข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี อีกทั้งยังมีปัญหาการออกแบบนวัตกรรมที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาโดยรวม (Parejo et al., 2022)

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบท มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและบริบทท้องถิ่น (โรงเรียนสอยดาววิทยา, 2568) อย่างไรก็ตาม การศึกษาของโรงเรียนพบประเด็นปัญหาหลัก ได้แก่ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เท่ากับมาตรฐานเป้าหมาย ครูผู้สอนขาดความพร้อมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม และหลักสูตรยังไม่ตอบสนองต่อความหลากหลายของความต้องการผู้เรียนอย่างเต็มที่ประเด็นปัญหาเหล่านี้ทำให้โรงเรียนจำเป็นต้องออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของผู้เรียน เช่น การจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบ Active Learning และ Project - Based Learning การบูรณาการสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ และการปรับหลักสูตรให้ยืดหยุ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ทิศนา แชมมณี, 2559) นอกจากนี้ การพัฒนานวัตกรรมต้องสอดคล้องกับ การบริหารสถานศึกษา ทั้งในมิติของการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การนิเทศและประเมินผล รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและภาคีภายนอก (โรงเรียนสอยดาววิทยา, 2568) การจัดการอย่างเป็น

ระบบช่วยให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน ดังนั้น การออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้เชิงระบบจึงเป็นทางออกสำคัญในการแก้ปัญหาคุณภาพผู้เรียนของ โรงเรียนสอยดาววิทยา ไม่เพียงเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่ยังเสริมสร้างวัฒนธรรมการพัฒนา วิชาการของครูและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้โรงเรียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการของ ผู้เรียนและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

จากความสำเร็จและที่มาดังกล่าว บทความเรื่อง การออกแบบนวัตกรรมเพื่อยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ กรอบแนวทางการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและความต้องการของ ชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมเรียนรู้เชิงรุกและการบูรณาการเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเป็นระบบ การศึกษานี้ สนับสนุนให้ครูสามารถออกแบบและประเมินผลนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งเป็นข้อมูลสำคัญต่อการ บริหารสถานศึกษา โดยส่งเสริมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการ สร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมภายในองค์กรอย่างยั่งยืน

นวัตกรรมทางการศึกษา: กลไกยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

นวัตกรรมทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเทคโนโลยี สังคม และความต้องการของผู้เรียน การนำแนวคิด วิธีการ หรือเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ช่วยสร้างกระบวนการ เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและยืดหยุ่น รองรับความแตกต่างของผู้เรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และสามารถใช้เวลาและทรัพยากรในการ เรียนการสอนอย่างคุ้มค่า การพัฒนานวัตกรรมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ครูปรับปรุงวิธีการสอน เพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ และสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดียิ่งขึ้นในทุกระดับชั้นเรียน

นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง การนำสิ่งใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นความคิด วิธีการปฏิบัติ กระบวนการ หรือสิ่งประดิษฐ์ เข้ามาใช้ในการศึกษาเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้น จุดมุ่งหมายหลักของนวัตกรรมคือการแก้ไขปัญหา ยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจให้ ผู้เรียน และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทั้งเวลาและแรงงาน (วัชรพล วิบูลยศริน, 2556) นวัตกรรม อาจปรากฏในรูปของเทคโนโลยีการศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิดีทัศน์เชิงโต้ตอบ สื่อหลายมิติ และ การใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังรวมถึงแนวคิดและวิธีการจัดการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้ผ่านโครงงาน (Project - Based Learning) และการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning) ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน นักวิชาการหลายท่านได้ให้นิยามนวัตกรรมทางการศึกษาแตกต่างกันไป แต่มีหลักคิดร่วมกันว่า นวัตกรรมคือสิ่งใหม่หรือสิ่งที่ถูกปรับปรุงให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (วัชรพล วิบูลยศริน, 2556) อธิบายว่าเป็นสิ่งใหม่หรือสิ่งที่ยังไม่แพร่หลาย ซึ่งเปลี่ยนแปลงกระบวนการเดิม โดยผ่านการคิดค้นหรือปรับปรุงจนใช้งานได้มีประสิทธิภาพ ส่วน (ทิตินา แคมมณี, 2559) ให้นิยามว่า คือนวัตกรรมในรูปแบบของแนวคิด ระบบ วิธีการ กระบวนการ หรือเทคนิคทางการศึกษาที่ถูกคิดค้นขึ้น ใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพการศึกษา

การบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องผสมผสานนวัตกรรมทางการศึกษาเข้ากับกลยุทธ์การจัดการที่เหมาะสม เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีที่รวดเร็ว การนำแนวคิดใหม่ ๆ เช่น การเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project - Based Learning) หรือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอน สามารถช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การพัฒนานวัตกรรมยังส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการเรียนรู้และการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ผู้นำการศึกษาที่มีความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์และการจัดการนวัตกรรมสามารถนำพาสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความท้าทายและความไม่แน่นอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาผู้นำเหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในระบบการศึกษา การบริหารการศึกษาที่เน้นนวัตกรรมจึงไม่เพียงแต่มีผลต่อผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาครูและระบบการจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Bullo & Lamela, 2024; ชัชฎาภรณ์ แหวนเงิน และคณะ, 2566)

นวัตกรรมทางการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของระบบการเรียนรู้ เนื่องจากช่วยแก้ไขปัญหายุ่งยากและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรทั้งด้านเวลา แรงงาน และเทคโนโลยี (Serdyukov, 2017) นวัตกรรมทางการศึกษาสามารถอยู่ในรูปของเทคโนโลยีการเรียนรู้ เช่น สื่อดิจิทัล คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิกิพีเดียเชิงโต้ตอบ หรืออินเทอร์เน็ต รวมถึงแนวคิดและวิธีการจัดการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project - Based Learning) หรือการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning) ซึ่งมีส่วนช่วยเพิ่มความมีส่วนร่วมของผู้เรียนและพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Celik & Baturay, 2024)

การนำนวัตกรรมไปใช้อย่างได้ผลจำเป็นต้องอาศัยการวางแผนอย่างรอบคอบ การประเมินผลและการขยายผลในระดับกว้าง การออกแบบกระบวนการเรียนการสอนควรมีฐานทฤษฎีที่ชัดเจน เช่น Chickering และ Gamson's Seven Principles ซึ่งช่วยสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และยังเน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม การวางระบบเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่คุ้มค่าและลดต้นทุนการศึกษา (Ololube, 2010) ในแง่มุมมองของการบริหารสถานศึกษา การพัฒนานวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสร้างความต่อเนื่องในการพัฒนาการเรียนการสอน สนับสนุนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมภายในองค์กร การบูรณาการ วงจรคุณภาพ PDCA (Plan - Do - Check - Act) เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การพัฒนานวัตกรรมเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยขั้น Plan ใช้วิเคราะห์ปัญหาและออกแบบนวัตกรรมขั้น Do เป็นการทดลองใช้จริงในห้องเรียน ขั้น Check ประเมินผลสัมฤทธิ์และข้อจำกัด และขั้น Act นำผลการประเมินมาปรับปรุงและขยายผล ซึ่งช่วยให้ครูและผู้บริหารสามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีได้อย่างยั่งยืน (Bullo & Lamela, 2024)

ดังนั้น การบริหารการศึกษาที่ผสมผสานนวัตกรรมและการจัดการเชิงระบบไม่เพียงส่งผลต่อผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังพัฒนาครูและระบบการจัดการศึกษาให้สามารถปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ตอบสนองต่อบริบทท้องถิ่น และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ยั่งยืนภายในสถานศึกษา

แนวคิดการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถือเป็นเป้าหมายสำคัญของระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้มีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อทำความเข้าใจถึงผลกระทบของนวัตกรรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารการศึกษาและครูผู้สอนสามารถออกแบบและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความท้าทายในยุคปัจจุบัน

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักของระบบการศึกษาทั่วโลก การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ได้รับการยอมรับว่าเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (Serdyukov, 2017) การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาจึงมีความสำคัญในการทำความเข้าใจถึงผลกระทบของนวัตกรรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่าง ๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. **นวัตกรรมทางการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง การนำแนวคิด วิธีการ หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (Celik & Baturay, 2024) การศึกษาโดยใช้วิธีการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การเรียนรู้ผ่านโครงงาน (Project - Based Learning) หรือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอน สามารถช่วยเพิ่มความสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Li, 2024)

2. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** การศึกษาของ (Schneider & Preckel, 2017) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ความสามารถในการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการจัดการเวลา และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ก็มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเช่นกัน

3. **การประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการเรียนการสอน** การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ เช่น การใช้สื่อดิจิทัลในการสอน การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ หรือการใช้เครื่องมือวิเคราะห์การเรียนรู้ (Learning Analytics) เพื่อประเมินและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน (Kaliisa et al., 2023)

4. **ความท้าทายในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา** แม้ว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาอาจช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน แต่ก็มีผลที่ต้องเผชิญ เช่น ความไม่พร้อมของอุปกรณ์และเทคโนโลยี ความไม่พร้อมของครูผู้สอนในการใช้เทคโนโลยี และความไม่พร้อมของผู้เรียนในการเข้าถึงเทคโนโลยี (Serdyukov, 2017)

5. **แนวทางการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา** การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาควรเริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน จากนั้นจึงออกแบบและพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสม โดยควรมีการประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่านวัตกรรมนั้นสามารถเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ (Celik & Baturay, 2024)

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชี้ให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาใช้ในการเรียนการสอนสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาอาจมีความท้าทายที่ต้องเผชิญ เช่น ความไม่พร้อมของอุปกรณ์และเทคโนโลยี ความไม่พร้อมของครูผู้สอนในการใช้เทคโนโลยี และความไม่พร้อมของผู้เรียนในการเข้าถึงเทคโนโลยี การพัฒนานวัตกรรมในการศึกษาควรเริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน จากนั้นจึงออกแบบและพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสม โดยควรมีการประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่านวัตกรรมนั้นสามารถเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้

โครงการ “1 ครู 1 นวัตกรรม” บทเรียนจากการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา : กรณีศึกษา โรงเรียนสอยดาววิทยา

โรงเรียนสอยดาววิทยา ตั้งอยู่ที่ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี-ตราด ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนแห่งนี้ถือเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความสำคัญในระดับท้องถิ่น โดยทำหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับเยาวชนในพื้นที่ชนบท ซึ่งส่วนใหญ่มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมที่เชื่อมโยงกับการเกษตรลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่รอบโรงเรียนเป็นเนินเขาและสวนผลไม้ โดยเฉพาะสวนลำไย ทำให้โรงเรียนมีความโดดเด่นในการบูรณาการบริบทท้องถิ่นเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน อีกทั้งโรงเรียนยังได้ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเชิงการจัดการเรียนรู้และการบริหารสถานศึกษา อันเป็นรากฐานสำคัญในการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนในด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนมีการจัดทำแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่มสาระ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้เชิงบูรณาการ การแนะแนวทางการศึกษา และการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านโครงการและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (โรงเรียนสอยดาววิทยา, 2568)

ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี โรงเรียนได้ปรับปรุงห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ รวมทั้งติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อรองรับการเรียนรู้ยุคดิจิทัล อีกทั้งยังมีนโยบายให้ครูทุกคนสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ในลักษณะ “1 ครู 1 นวัตกรรม” โดยมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีในการพัฒนาศักยภาพครู ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศติดตามในด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนใช้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) และวงจรคุณภาพ PDCA (Plan - Do - Check - Act) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการแบ่งงานตามกลุ่มสาระและฝ่ายบริหารอย่างเป็นระบบ เพื่อรองรับภารกิจตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

แนวคิดหลักของโครงการ

โครงการ “1 ครู 1 นวัตกรรม” มีจุดมุ่งหมายให้ ครูแต่ละคนพัฒนานวัตกรรมหนึ่งชิ้น ซึ่งสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นการพัฒนาทักษะสำคัญ หรือสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ของนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21

โครงสร้างดำเนินการ

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนโดย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในรูปแบบการ Up skill และ Reskill ครูอย่างเป็นระบบผ่าน 3 Modules สำคัญ ได้แก่

1. **Module 1 ระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์จุดปัญหา** ครูผู้สอนร่วมกันระดมสมองเพื่อค้นหาหลักปัญหา (Pain Point) ที่เกิดขึ้นจริงในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง อันเป็นขั้นตอนพื้นฐานที่ช่วยให้ครูตระหนักและเข้าใจปัญหาเชิงลึก

2. **Module 2 สังเคราะห์แนวทางและพัฒนานวัตกรรม** นำผลจากการระดมสมองมาสังเคราะห์เป็นแนวทางแก้ไขปัญหา และต่อยอดออกแบบนวัตกรรมการสอนที่สามารถตอบโจทย์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

3. **Module 3 นิเทศ ติดตาม และชี้แนะแก่นวัตกรรม** มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าของนวัตกรรม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนของนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ส่งเสริมให้ครูสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาได้ด้วยตนเอง และยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนให้มีความหมายต่อผู้เรียน
- พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งอาจแตกต่างจากโรงเรียนในพื้นที่อื่น
- สนับสนุนให้ครูมีพลังสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และส่งเสริมการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

โครงการนี้จะนำไปสู่การสร้าง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ที่เอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับผู้เรียนในพื้นที่อย่างแท้จริง โรงเรียนจะสามารถออกแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ สร้างความหมาย และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างยั่งยืน

จุดเน้นของโครงการ

- เติมเต็มการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามเป้าหมายที่ชัดเจน
- ยกระดับศักยภาพครู ด้วยการส่งเสริมให้ครูมีทักษะสร้างสรรค์และขับเคลื่อนการเรียนรู้
- บูรณาการบริบทท้องถิ่น โดยการส่งเสริมการเรียนรู้แบบเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ในจังหวัด
- การนิเทศและพัฒนาต่อเนื่อง ด้วยการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และปรับปรุงนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

โครงการ “1 ครู 1 นวัตกรรม” ของโรงเรียนสอยดาววิทยาไม่ได้แค่เป็นแนวคิดเท่านั้น แต่เป็นกรอบการดำเนินงานที่มีระบบชัดเจนในการพัฒนานวัตกรรมทางการสอน โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ซึ่งเป็นองค์กรภายนอกเข้ามาสนับสนุนด้านวิชาการ และมีกระบวนการติดตามอย่างเป็นรูปธรรมผ่าน 3 Modules ที่ครอบคลุมทุกมิติของการสร้างนวัตกรรม ตั้งแต่ระบุปัญหา สร้างแนวทาง ไปจนถึงการประเมินผลและปรับปรุง เพื่อการนำไปใช้จริงในห้องเรียนจึงได้มีการนำวงจรคุณภาพ PDCA มาประยุกต์ใช้ในโครงการนี้

การประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพ PDCA ในโครงการ “1 ครู 1 นวัตกรรม”

โครงการ “1 ครู 1 นวัตกรรม” ของโรงเรียนสอยดาววิทยา มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA เป็นกรอบแนวทางสำคัญ การดำเนินงานเชื่อมโยงการวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนานวัตกรรม การประเมินผล และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 Plan การวางแผน ครูเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ในบางรายวิชาต่ำ ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ หรือไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง จากนั้นดำเนินการระบุปัญหา วิเคราะห์สาเหตุรากฐาน กำหนดเป้าหมายเชิงตัวชี้วัด เช่น การเพิ่มผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษร้อยละ 15 และออกแบบแนวทางพัฒนานวัตกรรมทั้งการออกแบบบทเรียน สื่อการสอน และเครื่องมือการเรียนรู้เชิงรุก ขั้นตอนนี้สอดคล้องกับ Module 1 ของโครงการซึ่งเน้นการระดมความคิดเพื่อค้นหาปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 Do การปฏิบัติ ครูลงมือพัฒนานวัตกรรมตามแผนที่วางไว้ เช่น การสร้างชุดการเรียนรู้ เกมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเรียนรู้เชิงโครงงาน และการบูรณาการ ICT เช่น Google Classroom, Kahoot หรือสื่อมัลติมีเดีย เป้าหมายของขั้นตอนนี้คือให้นักเรียนได้รับประสบการณ์เรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Module 2 ของโครงการ

ขั้นตอนที่ 3 Check การตรวจสอบและประเมินผล ครูดำเนินการประเมินผลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น การทดสอบก่อน - หลังเรียน การประเมินเจตคติและความพึงพอใจของผู้เรียน และการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ เช่น การมีส่วนร่วมและทักษะการคิดวิเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบทดสอบมาตรฐาน และเกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) ของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับ Module 3 ของโครงการที่เน้นการนิเทศติดตามและให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 4 Act การปรับปรุงและพัฒนา ครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และปรับปรุณวัตกรรม เช่น แก้ไขสื่อการสอนที่ซับซ้อนเกินไป ปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน และพัฒนานวัตกรรมให้ดียิ่งขึ้นต่อไปเพื่อขยายผลในชั้นเรียนอื่น ผลลัพธ์ของขั้นตอนนี้คือเกิดนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีคุณภาพและยั่งยืน สามารถนำไปใช้ซ้ำ หรือเผยแพร่ให้ครูคนอื่นในเครือข่ายต่อยอด

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพ PDCA ในโครงการ “1 ครู 1 นวัตกรรม”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวงจรคุณภาพ PDCA (Plan - Do - Check - Act) ที่แสดงการดำเนินโครงการ “1 ครู 1 นวัตกรรม” สามารถสรุป “ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน” ในแต่ละระดับได้ดังนี้

1. นักเรียน (Learners)

- 1.1 นักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 ได้รับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้แก่การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving) การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (Communication & Collaboration) และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Literacy)
- 1.3 มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นจากการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

2. ครู (Teachers)

- 2.1 เกิดนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ ยั่งยืนและต่อยอดได้จริง
- 2.2 ครูมีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีการออกแบบและพัฒนาวัตกรรมการเรียน เช่น ชุดกิจกรรม เกมการเรียนรู้ หรือโครงงาน (PBL) ประเมินผลและปรับปรุงกระบวนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง
- 2.3 เกิด “วัฒนธรรมนวัตกรรมในตัวครู” ครูมีทัศนคติเปิดรับการเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. โรงเรียน (School)

- 3.1 สร้าง “วัฒนธรรมนวัตกรรมทางการศึกษา” ภายในโรงเรียน
- 3.2 ระบบบริหารจัดการสนับสนุนให้ครูสร้างและใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 3.3 โรงเรียนมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี ICT เพื่อพัฒนาการเรียนรู้
- 3.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและเครือข่ายทำให้เกิด ชุมชนนักปฏิบัติ (PLC: Professional Learning Community)
- 3.5 คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนยกระดับขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

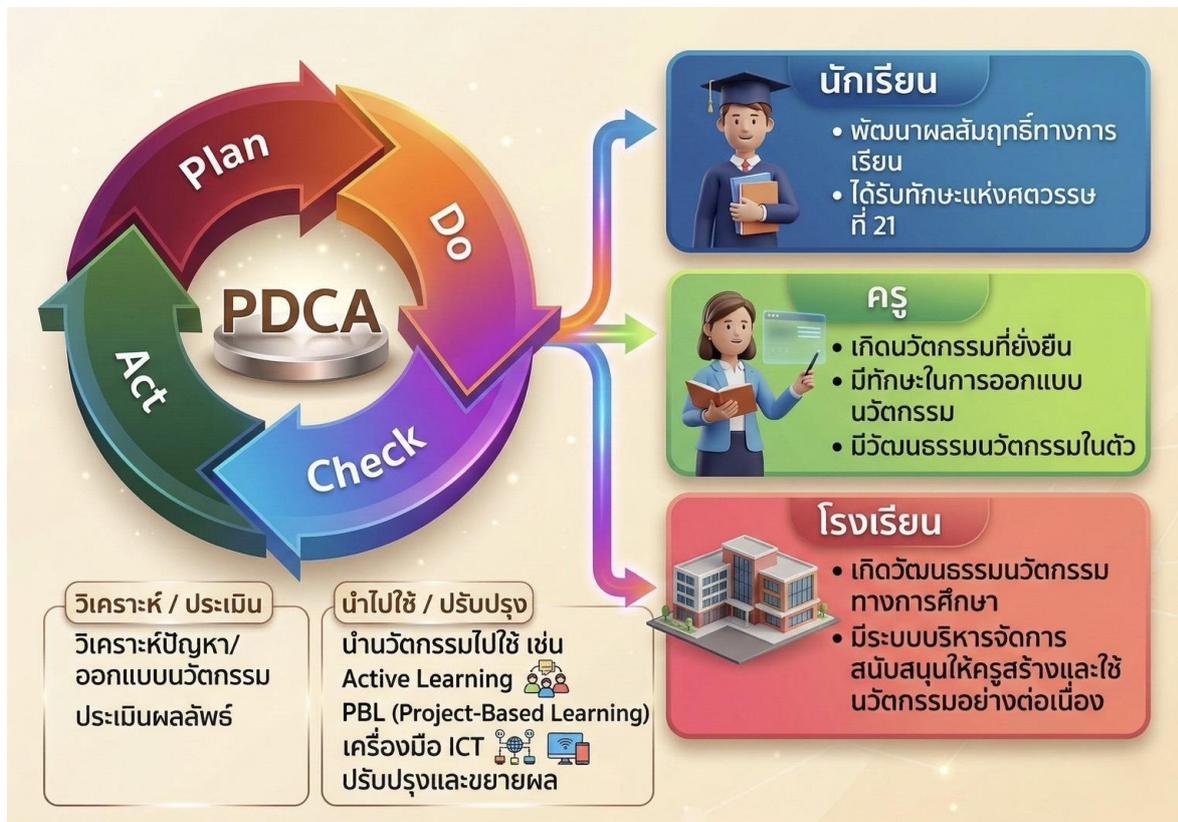
องค์ความรู้ที่ได้รับ

การดำเนินโครงการ “1 ครู 1 นวัตกรรม” ภายใต้กรอบวงจรคุณภาพ PDCA ทำให้เกิดองค์ความรู้เชิงระบบเกี่ยวกับการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน ครูได้เรียนรู้วิธีการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ระบุสาเหตุรากฐานและออกแบบนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ทั้งด้านเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ครูยังได้รับประสบการณ์ในการนำเทคโนโลยีและสื่อการสอนเชิงนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ เช่น การสร้างชุดการเรียนรู้ เกมการเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบโครงงาน ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน การประเมินผลอย่างต่อเนื่องช่วยให้ครูสามารถติดตามพฤติกรรมการเรียนรู้ เจตคติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถปรับปรุงนวัตกรรมให้เหมาะสมและยั่งยืน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการเผยแพร่นวัตกรรมภายในเครือข่ายครูช่วยสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมในองค์กร และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน และชุมชน ผลลัพธ์สำคัญคือการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ การสร้างครูที่มีศักยภาพในการพัฒนาวัตกรรมการเรียนอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาระบบบริหาร

สถานศึกษาที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและความยั่งยืน บทเรียนสำคัญคือ การจัดการศึกษาเชิงนวัตกรรม ต้องอาศัยการวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงอย่างเป็นวงจร นอกจากนี้ การมีระบบสนับสนุนจากผู้บริหารและเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นวัตกรรมสามารถนำไปใช้จริงและสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ยั่งยืน

การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา อาศัยกระบวนการ PDCA เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ โดยเริ่มจากการวางแผน (Plan) ผ่านการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่ออกแบบนวัตกรรมที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นเครื่องมือสนับสนุน จากนั้นเข้าสู่ขั้นตอนการดำเนินการ (Do) ครูนำเอานวัตกรรมที่ออกแบบไว้มาปรับใช้ในห้องเรียนจริง เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เชิงรุก ฝึกการคิดวิเคราะห์ และสร้างทักษะที่หลากหลาย เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ จะเข้าสู่ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ซึ่งเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ และเจตคติของผู้เรียนที่เกิดจากการใช้นวัตกรรมดังกล่าว ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะถูกนำมาสู่ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา (Act) โดยครูจะทำการปรับแก้หรือเพิ่มเติมนวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งขยายผลไปยังกลุ่มผู้เรียนหรือรายวิชาอื่น เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการใช้นวัตกรรม ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการตามกระบวนการนี้สะท้อนออกมาในสามระดับ ได้แก่ ระดับนักเรียน ระดับครู และระดับโรงเรียน ในระดับนักเรียน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ควบคู่กับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดเชิงวิเคราะห์ การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม ในระดับครู ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมการสอนที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน รวมถึงมีศักยภาพมากขึ้นในการออกแบบการเรียนการสอน ส่วนในระดับโรงเรียน เกิดเป็นวัฒนธรรมแห่งการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งผลให้โรงเรียนสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

โดยสรุป การนำวงจรคุณภาพ PDCA มาประยุกต์ใช้กับโครงการนวัตกรรมทางการศึกษา ไม่เพียงช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพยิ่งขึ้น แต่ยังช่วยสร้างครูผู้มีความสามารถในการคิดค้นนวัตกรรม และสร้างโรงเรียนที่มีวัฒนธรรมแห่งการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นแนวทางที่สามารถนำไปปรับใช้ในบริบทการศึกษาอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และผลลัพธ์สุดท้ายคือ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีทักษะศตวรรษที่ 21 และครูมีนวัตกรรมการสอนที่ยั่งยืน ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ
ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัยบทความ

สรุป

โครงการ “1 ครู 1 นวัตกรรม” ของโรงเรียนสอยดาววิทยา โดยใช้กระบวนการ PDCA พบว่าโครงการมีผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาในหลายมิติ ประการแรก นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งยังมีพัฒนาการด้านทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่น การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ ประการที่สอง ครูมีศักยภาพสูงขึ้นในการออกแบบ พัฒนา และใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการดังกล่าวยังช่วยสร้างทักษะการวิจัยในชั้นเรียน และทำให้ครูเกิดความมั่นใจในการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ประการที่สาม โรงเรียนสามารถสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมเชิงนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลการใช้นวัตกรรมไปสู่ระดับโรงเรียน ทำให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมแล้ว การเชื่อมโยงโครงการ “1 ครู 1 นวัตกรรม” เข้ากับกระบวนการ PDCA ไม่เพียงส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ยังพัฒนาศักยภาพของครูและสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาที่เน้นความยั่งยืน โรงเรียนจึงมีแนวทางที่ชัดเจนในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะจากการนำเสนอบทความครั้งนี้ ควรส่งเสริมการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและเครือข่ายวิชาชีพครู เพื่อสร้างแรงจูงใจและโอกาสในการพัฒนานวัตกรรมอย่างเป็นระบบ รวมทั้งควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู เพื่อเผยแพร่และขยายผลการใช้นวัตกรรมไปสู่โรงเรียนอื่น ๆ อันจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาในวงกว้างได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการนำเสนอบทความครั้งต่อไป ควรมุ่งวิเคราะห์ผลกระทบระยะยาวของการใช้นวัตกรรมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะด้านทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนควรขยายกรอบการศึกษาไปยังโรงเรียนหลายประเภท เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์และสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลายและครอบคลุมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชาญ์. (2560). *ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา.
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2554). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จาตุรงค์ ยตะโคตร, วาโร เพ็งสวัสดิ์ และวันเพ็ญ นันทะศรี. (2564). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 15(3), 16 - 31.
- ชัชฎาภรณ์ แหวนเงิน, วิญญู บุญลอย และเริงวิชัย นิลโคตร. (2566). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 10(12), 163 - 172.
- ทิตนา แคมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546*. เล่ม 120 ตอนที่ 62 ก. 1 - 30. 6 กรกฎาคม 2546.
- ภาวดี อนันต์นาวี. (2553). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ชลบุรี: มนตรี.
- โรงเรียนสอยดาววิทยา. (2568). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2568 โรงเรียนสอยดาววิทยา*. จันทบุรี: โรงเรียนสอยดาววิทยา.
- วัชรพล วิบูลยศรีน. (2556). *นวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bullo, M., & Lamela, R. (2024). *Strategic Thinking and Innovation Management of Global Educational Leaders in VUCAD Environment*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.5032472>
- Celik, B., & Baturay, M. H. (2024). Pedagogical Innovation and Technology Integration in 21st Century Learning. *Educational Technology Research and Development*, 72, 215 - 234. <https://doi.org/10.1007/s11423-023-10155-9>
- Celik, B., & Baturay, M. H. (2024). Technology and Innovation in Shaping the Future of Education. *Smart Learning Environments*, 11, Article 54. <https://doi.org/10.1186/s40561-024-00339-0>

- Kaliisa, R., Misiejuk, K., López-Pernas, S., Khalil, M., & Saqr, M. (2023). *Have Learning Analytics Dashboards Lived up to the Hype? A Systematic Review of Impact on Students' Achievement, Motivation, Participation and Attitude*. <https://arxiv.org/abs/2312.15042>
- Li, J. (2024). Determining the Role of Innovative Teaching Practices in Enhancing Academic Motivation and Sustainable Learning Behaviors. *Journal of Educational Psychology*, 116(1), 45 - 60. <https://doi.org/10.1037/edu0000532>
- Ololube, N. P. (2010). Teacher Effectiveness and Quality in Nigeria Secondary Schools: Implications for Educational Managers and Planners. *International Journal of Educational Planning & Administration*, 1(1), 1 - 29. <https://doi.org/10.5923/j.edu.20100101.01>
- Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2019). *Measuring Innovation in Education 2019*. https://www.oecd.org/education/measuring-innovation-in-education-2019_g1g9e098.html
- Parejo, J. L., De Haro, J., & Calvente, D. (2022). An Analysis of Educational Innovation Culture by a Delphi Approach. *Frontiers in Education*, 7, 991263. <https://doi.org/10.3389/feduc.2022.991263>
- Schneider, M., & Preckel, F. (2017). Variables Associated with Achievement in Higher Education: A Systematic Review of Meta-Analyses. *Perspectives on Psychological Science*, 12(5), 774 - 799. <https://doi.org/10.1177/1745691617706516>
- Serdyukov, P. (2017). Innovation in Education: What Works, What Doesn't, and What to do about it. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning*, 10(1), 4 - 33. <https://doi.org/10.1108/JRIT-10-2016-0007>
- Setio, J., Satria, R., & Ismail, F. (2024). Analysing the Characteristics of Educational Innovation: A Literature Review of Theory and Practice. *International Journal of Health, Economics, and Social Sciences*, 6(3), 691 - 694. <https://doi.org/10.56338/ijhess.v6i3.5450>
- Siddiq, F., Gütl, C., Lund, A., & Hatlevik, O. E. (2024). Digital Competence and 21st Century Skills: Critical and Emergent Issues in Education. *Education and Information Technologies*, 29, 15347 - 15367. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-12067->